

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 24. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

13. junija.

6.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

(Dalje.)

Postali so zdaj prvi kapelan v staroslavni fari pri Novicerkvi. Kapelana-tovariša sta jim bila: že rajni gosp. Janez Nep. Kunaj, bivši njih sošolec, poslednjič župnik v Čadramu in gosp. Franc Sorčič, ki so leta 1883 umrli kot stolni prošt v Mariboru. Dekan pri Novicerkvi bili so pa takrat gosp. Franc Ksaverij Križaj, mož prav blagega značaja.

Dne 4. novembra 1840 so g. dr. Simon Ladinik, konzistorijalni svetovalec in kn. šk. dvorni kapelan, postali korar Lavantske cerkve v Šent-Andražu, vsled tega je bila služba kn. šk. konzistorijalnega tajnika in pridvornega kapelana izpraznjena. Tadanji knezoškof Ignacij Franc poklicali so na to odlično mesto onodobnega kapelana pri Novicerkvi, namreč vlč. g. dra. Jakoba Stepišnika. S toto službo dobili so naš sedanji knezoškof lepo priložnost po Koroškem in Štajarskem razširjeno škofijo Lavantsko do dobrega spoznavati. Bili in ostali so škofov zvesti spremljevalec na vseh njihovih službenih potih noter do njih smrti dne 28. septembra 1843, ko so knezoškof Ignacij Zimmermann prav naglo preminoli. — Novi knezoškof Franc Ksaverij Kutnar imenovali so č. g. dra. Stepišnika l. 1844 konzistorijalnim svetovalcem ter jih postavili za izvpraševalca pri poskušnjah, katere morajo delati duhovniki, ki hočejo postati župniki. Dne 8. marcija 1846 umrli so knezoškof Franc Ksaverij po dolgem bolehanji še ne 53 let stari. Sledeči knezoškof Anton Martin Slomšek so konzistorijalnega svetovalca in kn. šk. dvornega kapelana, gosp. dra. Stepišnika na praznik vseh Svetnikov leta 1847 slovesno vmestili za kanonika stolne cerkve v Šent-Andražu.

Do l. 1850 pripravljali so se mladeniči škofije Lavantske z onimi škofovine Krške skupno v Celovških šolah za duhovniški stan. L. 1850 ustanovili so pa pokojni knezoškof Anton Martin Slomšek za bogoslovce naše škofije posebne šole v Šent-Andražu, da so se tam pod škofovimi očmi četrto in zadnje leto pripravljali na svoj prihodnji poklic. Ko se je l. 1859 prenesel sedež knezoškofije iz Šent-Andraža na Koroškem v Maribor, ustanovila se je tukaj posebna duhovščina za našo škofijo, t. j. napravile so se tu vse tiste šole, katere so mladi

duhovniki nekedaj v Celovcu in Šent-Andražu obiskovali. Kanonik dr. J. Stepišnik bili so na teh šolah za profesorja ali učitelja mladim duhovnikom in sicer noter do tistega dne, da so bili za knezoškofa Lavantske cerkve razglašeni. Zgodilo se je pa to o Božiči l. 1862. Eno leto poprej postali so bili tadanji kanonik dr. Stepišnik — po smrti stolnega dekana Albrechta — stolni dekan Lavantske cerkve s škofovsko kapo in škofijo palico, a že dne 23. septembra l. 1862 so knezoškof Anton Martin v Gospodu zaspali.

Na sv. Tomaža god, dne 21. dec. 1862 imenovali so nadškof Solnograjski Tarnoczy, stolnega dekana mil. g. dra. Jakoba Stepišnika za knezoškofa Lavantskega. Novoimenovani knezoškof odbrali so si kot posebnega pomočnika v prevzeti težavni službi svojega rojaka Celjskega, sv. Maksimilijana, zato so svojemu krstnemu imenu dodali še ime sv. Maksimilijana, škofa in mučenca.

Na god sv. Antonija puščavnika (dne 17. januarja) 1863 bili so v stolni cerkvi Solnograjski slovesno v škofa potrjeni in drugi dan ravno tam od Solnograjskega knezonadškofa Maksimilijana Jožefa Tarnoczy-ja, — ki so pozneje postali kardinal sv. rimske cerkve — in od knezoškofov Wiery-ja iz Celovca in grofa Attensa iz Gradca za knezoškofa posvečeni. Na Svečnico potem bili so v Mariboru novi knezoškof svečano vmeščeni ali intronizovani.

Njih apostolsko delovanje preslavljati si poročevalce ne upa, ker je iz njih lastnih ust slišal na den njih zlate sv. meše, da prav zato si niso bili najeli nobenega pridigarja, ker ne bi mogli poslušati, da bi jih kdo hvalil ali preslavljajal. Le memogredé bodi povedanih nekoliko znamenitejših naprav, ki so pod njih višjepastirsko vladó v škofiji nastale. Posvetili so v tem času blizo 30 novih cerkvá ter stolni cerkvi v Mariboru priskrbeli celo novo, svatovsko obleko. Vpeljali so v škofijo zavod č. šolskih sestrá, ki se prav lepo razcveta. Pripomogli so, da je še več drugih redovniških naselbin v tem času nastalo v naši škofovini. Vsled njih prizadevanja pozidalo se je v Mariboru novo dijaško semenišče, v Celji pa štiri razredna slov. deklška šola pod vodstvom č. šol. sestrá. Vstanovile so se po njih vpeljevanji v škofiji razne pobožne in dobrodejne družbe in naprave. Zgodovina naše škofije ohranila

slavnost, kakoršnje Ljubljana že sicer dolgo ni videla.

Naj tudi štajarski Slovenci pridejo v prav obilnem številu k tej slavnosti, da pokažejo s svojim prihodom, kako čislajo vsi Slovenci svoje zaslužne može. Da ne bode nobenih neprilik zastran stanovanja, skrbel bode odbor, kateremu naj vsak, kdor misli priti v Ljubljano, to naznani vsaj do dne 25. junija ter zajedno pové, ali hoče biti tudi pri skupnem obedu. Ljubljana pa bode pokazala pri tej priliki, da je res središče vseh Slovencev.

Na svidenje torej v Ljubljani pri Vodni-kozi slanosti.

Gospodarske stvari.

Detelja in nje košnja.

Da je detelja dobra krma in da jo živina rada žre, to vsi znamo. Čez to ni treba torej, da še izgubimo kako besedo, toda kedaj se naj vkosi, da stori živini najboljše? Toliko je gotovo, da mlada ali tudi v tem so razne dobe in je še zmerom vprašanje, ali se naj kosi večkrat ali samo dve-, trikrat v letu?

Ako ugaja zemlja detelji, tedaj je najboljše vkositi jo po dvekrat v letu in sicer prvokrat, ko začne detelja cvesti. Taka ima največ redilnih snovi v sebi. Ako se kosi mlada detelja večkrat in torej vselej mlada, živina jo žre sicer rada ali redi se po njej le malo. Zakaj? Odgovor ni težek: za to, ker je mladi strni vselej treba nekaj časa za to, da ji vzrastejo peresa in dokler teh nima, ne vzprejme iz zraka tacihi reči, ki so ji potrebna, in torej ni taka detelja veliko prida.

Vsled tega tudi ne kaže pasti na deteljišči, ker si detelja tako ne more opomoči. Po tem, kakor je zemlja, razsodi se torej lahko ali se sme dve- ali trikrat kositi. Se vé, da je pri tem gledati še na to, kedaj se naj detelja polaga živini. Pri nas ne more človek, ako ima živino le v hlevu, čakati na to, da pride detelja prvokrat v cvet, kajti treba je je skorej vselej že poprej in po vrhu še je je treba dalje časa, kajti kosi se sproti.

Če je detelja vzrastla visoko pa še ni jela cvesti, kaže tudi, da jo človek pokosi, kajti sicer bi mu polegla in to bi bila škoda. Sploh pa je v tej reči, kakor tudi pri drugih, dobro gospodarsko oko najboljše. Tako še ne začne kositi prenašlo, češ, da še bode časa za drugo košnjo, pa tudi ne prepozno, kajti pri tej bi se človek lahko vnoril, ako nastopi kmalu suša.

Ko bi prva rast pri detelji ne kazala veliko, more biti zavoljo suše, ni prav, če čaka človek predolgo s košnjo. Taka detelja se ne vzboljša veliko, če tudi pride dež, pač pa po-

maga tak dež deteljišču, če se je bilo v pravem času pokosilo.

Nepotrebna kvoklja.

Večkrat se prikaže gospodinjji kvoklja, ko ji ni po volji in rada bi ji to odpravila. Ali kako? Navadno se porine žival v mrzlo vodo in ker ne pomaga enkrat, zato se porine še večkrat in to lahko škoduje živali, da vzboli; kvoče pa še naprej v eno mer.

Naslednje sredstvo pa ni živali nevarno in pomaga vselej. Deni kvokljo v temen kot v hladni kleti, v drugem, nekaj svetlišem pa ji nastavi posodo vode in piče. Prvi dan sedi kvoklja, da se ne zmeni ne za vodo, ne za pičo. Drugi dan pa že išče jedi in pijače in ko se nažré in napije, poišče si še enkrat ložo v kotu. Tako še tretji in more biti četrti den, potlej pa jo izpusti, ne sedi ti več, kajti hladna, vlažna in temna loža ji ni več po volji in za to se začne v njej navadno življenje in k malu ti nese, kakor poprej, lepa, bela jajca.

Tudi to-le ozdravi kvokljo. Ako ti pozakvoče ena ali tudi več kokoši, ali ti ne maraš kvokelj, pusti jih dva, tri dni sedeti, potem pa jih daj na suh, zračen kraj. Ta naj ima tla iz kamenja ali iz desek, nekaj nad njim pa naj bode par palic, da se vsede žival na nje. Na tleh ne sedi, ker nima nič mesta za ložo. Poleg kvokelj naj bode tudi petelin in da se jim naj piti in jesti, kolikor je treba, da ostanejo zdrave. Čez par dni ne pokvoče nobena več in k malu bode dovolj jajec od njih.

Sejmovi. Dne 15. junija pri sv. Barbari v Čadramski župniji, v Celji, v Kostrivnici, v Lembahu, na Planini, v Poličanah, v Mozirji in pri sv. Vidu pri Ptuji. Dne 16. junija pri sv. Trojici v slov. gor. Dne 17. junija pri sv. Trojici v slov. gor., pri sv. Juriji na juž. žel. in pri sv. Janži pri Arveži.

Dopisi.

Iz Ljubnice pri Vitanji. (Srečna zmaga.) Pri nas smo v občinskih volitvah srečno zmagali dne 6. junija. Naša občina je že dolgo časa hudi trn v peti Vitanjskih Velikonemcev. Zato so si najeli znanega Bošnjaka, da je ljudi begal po naših selih skozi 14 dni sem. In kaj čuda smo še dalje doživeli? Vitanjski gospod dohtar so jezdarili Jaklinovo kljuse skozi dva dni ter so beračili od hiše do hiše pomoči za zgubljeno Nemčijo. No reči smem: Tudi mi Slovenci nismo spali ter smo storili pošteno vsak svojo dolžnost, zato smo pa tudi zmagali v vseh treh razredih s svojimi moži. Srce nas le boli, da se nam je velika večina naših dragih sosedov na Stenica izneverila. Zaupamo pa, da se bojo tudi Steničani prepri-